

UDC 811.581.11

DOI <https://doi.org/10.51198/chinesest2023.04.053>

STRUCTURAL-FUNCTIONAL COMPONENT AS A METHOD OF CLASSIFICATION OF EVALUATIVE PREDICATES IN MODERN CHINESE

Yu. Kovalchuk

Postgraduate Student

Kyiv National Linguistic University

73, Velyka Vasylkivska str., Kyiv, 03680, Ukraine

yuliia.kovalchuk@knlu.edu.ua

The article deals with the description of the features of the structural-functional component as a way of classifying evaluative predicates in the modern Chinese language. In order to fundamentally define the methods of classification of evaluative predicates in the modern Chinese language, such concepts as: “evaluation”, “evaluative predicate”, “linguistic picture of the world”, “structural-functional aspect” characterizes. A wide range of research by scientists devotes to highlighting the essence of the concept of “estimation”, “value”, “value picture of the world”, “language picture of the world”, which contributes to the description of the relevance of the research with regard to the subjective aspect. The study determines that the concept of assessment and its implementation in the modern Chinese language should be considered inseparable from the linguistic picture of the world of China, which is the result of the process of learning the surrounding reality by the Chinese people, and also serves as a reflection of the idea of the world based on the cultural and historical experience of the Chinese. A number of scientific works of domestic and foreign sinologists are dedicated to highlighting the features of evaluative predicates and methods of classifying evaluative predicates in the modern Chinese language are also analyzed. The author analyzes that the function of the evaluative predicate is performed by the most meaningful and informative part of the judgment, which contains the subject’s subjective assessment of the surrounding reality. The study determines the main principles, which are the basis for determining evaluative predicates. The author analyzes gradability as a basic property inherent in all evaluative predicates. The study determines methods of classification of evaluative predicates: 1) according to the method of expressing the subject’s subjective assessment of the surrounding reality; 2) by structural and functional characteristics. It considers that the structural and functional characteristics are determined by the type of evaluation that the evaluation predicate expresses in the sentence.

Key words: evaluation, evaluative predicates, linguistic picture of the world, structural-functional aspect, Chinese language.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК СПОСІБ КЛАСИФІКАЦІЇ ОЦІННИХ ПРЕДИКАТИВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Ю. Ю. Ковальчук

Статтю присвячено опису особливостей структурно-функційного компонента як способу класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові. З метою фундаментального визначення способів класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові схарактеризовано такі поняття, як: «оцінка», «оцінний предикат», «мовна картина світу», «структурно-функційний аспект». Опрацьовано широкий спектр наукових праць лінгвістів, присвячених висвітленню сутності понять «оцінка», «цінність», «ціннісна картина світу», «мовна картина світу», що сприяло опису актуальності дослідження з огляду на суб'єктивний аспект. Визначено, що поняття оцінки та її реалізації у сучасній китайській мові слід розглядати невід'ємно від мовної картини світу Китаю, яка є результатом процесу пізнання навколишньої дійсності китайським народом, а також слугує відображенням уявлення про світ на основі культурного й історичного досвіду китайців. Визначено, що оцінка у сучасній китайській мові має здатність реалізуватися на будь-якому рівні мови: морфологічному, синтаксичному, інтонаційному і лексичному. Проаналізовано також низку наукових праць синологів, присвячених висвітленню особливостей оцінних предикатів, та методів класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові. Визначено, що функцію оцінного предиката виконує найбільш змістовно й інформативно навантажена частина судження, яка містить суб'єктивну оцінку суб'єкта до навколишньої дійсності. Схарактеризовано основні засади, які є підґрунтям для визначення оцінних предикатів: властивість до градування; розмірність, оцінність, наявність/відсутність суб'єкта оцінки. Проаналізовано й встановлено здатність до градування як основну властивість, яка є притаманною для всіх оцінних предикатів. Визначено методи класифікації оцінних предикатів: 1) за способом вираження суб'єктивної оцінки суб'єктом до навколишньої дійсності; 2) за структурно-функційними характеристиками. Встановлено, що структурно-функційні характеристики визначаються за типом оцінки, яку оцінний предикат виражає у реченні. Визначено, що класифікацію оцінних предикатів за структурно-функційними характеристиками слід розглядати невід'ємно від типу оцінки, яка виражається тим чи іншим предикатом. Проаналізовано приклади функціонування різних типів оцінних предикатів, відібраних за довільною вибіркою з текстів публіцистичного стилю.

Ключові слова: оцінка, оцінні предикати, мовна картина світу, структурно-функційний аспект, китайська мова.

Постановка проблеми. Питання про специфіку творення мовних картин світу різних народів, особливості когнітивних процесів (сприйняття й пізнання світу людиною) займають центральну ланку у науково-лінгвістичному просторі сьогодення. Зростання інтересу до вивчення понять «оцінка», «цінність», «мовна картина світу» серед учених [Сліпецька 2016; Приходько 2017; Коць 2021; Краснобаєва-Чорна 2019; Чаюк 2019; Удовіченко, Горобей 2021; Шутак 2012; McNally & Stojanovic 2017; Umbach 2021] пов'язане з тенденцією до вивчення питання про ментальне підґрунтя мови.

Оцінка є відображенням набутих історичних знань, побутового досвіду, культурної спадщини й традицій носіїв мови певного народу. Це унеможливило

вивчення механізмів реалізації оцінки окремо від мовної картини світу певного народу. Актуальність дослідження класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові зумовлена тим, що особливості функціонування конкретного типу оцінних предикатів є підґрунтям для висвітлення когнітивного аспекту китайців, тобто особливостей процесів мислення і сприйняття навколишньої дійсності носіїв китайської мови.

Аналіз досліджень. Категорія оцінки є предметом дослідження сучасних лінгвістичних студій. Дослідженням категорії оцінки, зокрема механізму реалізації і класифікації оцінки, присвячені наукові праці вчених: [Сліпецька 2016; Любимова 2021; Приходько 2017; Коць 2021; Краснобаєва-Чорна 2019; Ковальчук 2022; Чаюк 2019; Удовіченко, Горобей 2021; Шутак 2017; McNally & Stojanovic 2017; Umbach 2021].

Як семантична категорія оцінка є репрезентацією взаємозалежності між наявною об'єктивною дійсністю і моделлю такої дійсності, яка притаманна носію мови певного народу, і формується в результаті культурного й історичного досвіду. Чим більшою є різниця між мовами народів, тим сильніше відрізняється їхня ідеалізована модель об'єктивної дійсності. Оцінні відношення ґрунтуються на суб'єктивному членуванні світу, центральну ланку якого становлять суб'єктивні судження й емоційні реакції на предмети і явища з навколишньої дійсності [Шутак 2017, 49–51].

У праці, присвяченій дослідженню кваліфікації цінності у лінгвістиці, Ж. Краснобаєва-Чорна інтерпретує поняття оцінки як центральну ланку у процесі формування цінності. Оцінка – це процес мислення, результатом якого є формування норми, адже до кола предметів, які підлягають оцінюванню людини, належать усі дотичні до її життєдіяльності об'єкти з навколишньої дійсності. Шляхом систематичного зіставлення цих об'єктів, порівняння їхніх властивостей і визначення ролі у житті людини у людській свідомості формується норма (певна стійка реакція) стосовно кожного предмета і явища з навколишньої дійсності [Краснобаєва-Чорна 2019, 453–462]. Оскільки оцінка є невід'ємною частиною мовної картини світу, яка, своєю чергою, формується під впливом культурного й історичного досвіду певного народу, оцінка є вихідним елементом, що окреслює бачення об'єктивної дійсності і ціннісної картини світу носія певної мови.

У сучасній китайській мові оцінка може бути виражена на всіх мовних рівнях: лексичному, синтаксичному, морфологічному й інтонаційному. У запропонованій статті механізм реалізації оцінки розглядається через оцінні предикати у сучасній китайській мові, дослідженням яких присвячені праці низки синологів [Любимова 2021; Ковальчук 2020; Мерзлюк 2018; Li Ch. & Thompson 1981; Wang Li 1955; Umbach 2021]. Функцію предиката виконує слово або частина судження, яка містить найбільше смислове й інформативне навантаження. Слід також зазначити, що однією з головних ознак предиката є наявність потенційної мінливості, тобто здатності вказувати на зміну інтенсивності ознаки [Ковальчук 2020]. Своєю чергою оцінним предикатом є та частина судження, яка вказує на суб'єктивну оцінку предмета чи явища з об'єктивної дійсності.

Мета статті – аналіз структурно-функційного компонента як способу класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові.

Завдання статті: 1) дослідити основні критерії для визначення оцінних предикатів; 2) класифікувати оцінні предикати у сучасній китайській мові відповідно до їхніх структурно-функційних характеристик; 3) охарактеризувати особливості функціонування оцінних предикатів у реченні відповідно до типу оцінки, яку вони виражають.

Об'єктом дослідження є класифікація оцінних предикатів у сучасній китайській мові.

Предмет – структурно-функційний компонент як спосіб класифікації оцінних предикатів у сучасній китайській мові.

Виклад основного матеріалу. Класифікація оцінних предикатів у сучасній китайській мові є центральною ланкою у дослідженні МКС (мовної картини світу) Китаю, адже висвітлення мисленневих процесів і процесів сприйняття носіїв китайської мови ґрунтується на особливостях вживання і функціонування конкретного типу оцінних предикатів.

У наших попередніх дослідженнях, присвячених дослідженню оцінних предикатів як механізму реалізації оцінки у сучасній китайській мові, було встановлено, що оцінка реалізується на всіх мовних рівнях: лексичному, синтаксичному, морфологічному й інтонаційному [Ковальчук 2022, 70–78]. Також відповідно до запропонованої класифікації К. Умбах [2021] класифікація оцінних предикатів у сучасній китайській мові репрезентується за способом вираження суб'єктивної оцінки суб'єктом до навколишньої дійсності: 1) оцінні предикати особистого смаку; 2) одновимірні оцінні предикати; 3) багатовимірні оцінні предикати; 4) естетичні предикати [Umbach 2021, 25].

Така класифікація ґрунтується на критеріях для визначення семантичної класифікації всіх видів оцінних предикатів, запропонованих у дослідженні І. Стоянович [Stoyanovic 2017]. Головною ознакою оцінного предиката є здатність до градування, тобто властивості слова, яке виконує функцію предиката, утворювати речення з невизначеною семантикою [Barker 2002; Bierwisch 1989]. Рівень оцінки ситуації у реченні з невизначеною семантикою може підлягати градації залежно від різних чинників, наприклад: прикметник «дорогий», який виконує роль оцінного предиката у реченні, може змінювати інтенсивність свого значення залежно від стандарту порівняння. Якщо стандарт порівняння відповідає ступеню якості, якою володіє об'єкт, твердження слід вважати істинним, якщо ж стандарт порівняння зміщується – виникає істинно умовна мінливість [Kennedy 2007].

Наприклад: А) 北京的公寓太贵了。Běijīng de gōngyù tài guì le. *У Пекіні квартири надто дорогі.* Предикат 太贵了 tài guì le *надто дорогий* має ознаки оцінки, сформованої на засадах власного досвіду, і виконує функцію предиката особистого смаку, однак елемент невизначеності полягає в тому, що саме «вважати» дорогим. Однією з характеристик таких речень є контекстна мінливість умов істинності, тобто залежно від контексту речення можна вважати істинним або хибним. Якщо речення А вважати частиною контексту, у якому йдеться про вартість життя у різних містах Китаю, з-поміж яких Пекін є одним з найдорожчих міст, тоді речення А слід вважати істинним.

Другою ознакою речень з невизначеними предикатами є наявність «прикордонних випадків». Таке явище виникає за наявності контексту, згідно з яким неможливо стверджувати: судження є істинним чи хибним. Наприклад,

якщо розглядати вартість квартир у різних містах Китаю, де середня вартість квартири в Шанхаї становить 12000 юанів за м², у Пекіні ціна коливається в діапазоні 7286 юанів за м² – 10834 юанів за м², а у Сіані – 8000 юанів за м², то у такому контексті речення А є невизначеним, адже порівняно з вартістю житла в Шанхаї квартири в Пекіні є недорогими, а порівняно з квартирами в Сіані – дорогими. Отже, сутність прикордонного випадку полягає в тому, що залежно від точки порівняння семантика речення може змінюватись. Таким чином, відповіддю на питання: «北京的公寓贵不贵? Běijīng de gōngyù guì bù guì? Чи дорогі квартири в Пекіні? буде: «我不知道。Wǒ bù zhīdào. Я не певний», адже це залежить від того, з чим порівнювати.

Отже, семантична теорія визначає сутність невизначених речень як відношення між ступенем, до якого об'єкт має деяку концепцію градування, яка вимірюється предикатом, і залежним від контексту стандартом порівняння, заснованим на цій концепції. Наприклад, 贵 guì *дорогий* означає властивість мати ступінь вартості, яка є такою ж високою, як і певний стандарт порівняння вартості, де значення стандарту не є частиною лексичного значення дорогого, а радше визначається «на льоту». Унаслідок «зсування» стандарту порівняння виникає істинно-умовна мінливість: якщо стандарт для дорогого базується на вартості квартири у Сіані, і це нижче, ніж вартість квартири в Пекіні, то речення А є істинним; якщо стандарт базується на вартості квартири в Шанхаї, і це вище, ніж вартість квартири в Пекіні, речення А є хибним.

Ми схильні вважати, що градування (зміна інтенсивності оцінки, вираженої предикатом) притаманне всім оцінним предикатам, що підтверджує наявність елемента суб'єктивності у процесі оцінювання. Адже оцінка предмета/явища з навколишньої дійсності конкретним суб'єктом залежить від багатьох факторів, до яких можна зарахувати: 1) особисті вподобання суб'єкта, що сформувалися під впливом культурних звичаїв, виховання, власних етичних/моральних настанов, особистого досвіду та ін.; 2) соціальне і матеріальне становище суб'єкта; 3) фокус уваги (на що саме суб'єкт звертає увагу, оцінюючи предмети з навколишньої дійсності) тощо. Такі фактори є підтвердженням того, що будь-яка суб'єктивна оцінка є відносною, тобто залежить від стандарту порівняння, на який спирається суб'єкт у процесі оцінювання.

Оцінним предикатам притаманні також й інші ознаки:

1) Розмірність. Здатність позначати властивості предмета, засновані на одному вимірі чи сукупності вимірів. Відповідно, прикметники, які позначають властивості, засновані на окремих вимірах є одновимірними, а прикметники, що виражають властивості, ґрунтуючись на сукупності вимірів, – багатовимірними.

2) Наявність/відсутність суб'єкта оцінки (особи, яка сприймає властивості предмета об'єктивної дійсності). Деякі прикметники виражають оцінку, що ґрунтується на пережитому особою досвіді, стосовно певного предмета чи явища.

3) Оцінність. Наявність у процесі вживання прикметника натяку на позитивне/негативне ставлення чи оцінку мовця стосовно певного предмета чи явища.

У запропонованій статті розглядається класифікація оцінних предикатів у сучасній китайській мові відповідно до їхніх **структурно-функційних**

характеристик. Такі характеристики визначаються за типом оцінки, що виражає оцінний предикат у реченні. Отже, класифікацію оцінних предикатів слід розглядати невід’ємно від типу оцінки, яка виражається тим чи іншим предикатом.

Відповідно до запропонованої Г. Приходько [Приходько 2017, 68] класифікації оцінки проаналізуємо відібрані за довільною вибіркою з текстів публіцистичного стилю типи оцінних предикатів за типом оцінки, яку вони виражають: предикати етичної (нормативної) оцінки, утилітарної оцінки, психологічної (інтелектуальної) оцінки й емоційної оцінки.

Оцінні предикати емоційної оцінки. На думку В. Сліпецької, особливої уваги заслуговує дослідження **емоційної** оцінки. Адже до складу емоційної лексики зараховуються слова, які, окрім предметно-логічного значення містять ще й оцінювальний компонент, тому на науково-лінгвістичній арені поняття оцінки й емоційності вважаються невід’ємними. Коли оцінка реалізується як пряма реакція на події з навколишньої дійсності, тоді виникає емоційність. Згідно з дослідженнями В. Сліпецької, серед основних функцій мови емотивна функція посідає центральне місце і ґрунтується на реалізації оцінки й емоційності у мовленні. Фундаментальною основою для моделювання емотивної функції є національні особливості кожного народу. Отже, дослідження емотивної функції мови певного народу є можливими тільки з урахуванням МКС цього народу [Сліпецька 2016, 149–153]. **Емоційна оцінка** виражає емоційний стан, переживання мовця: схвалення/несхвалення, повагу/зневагу, зверхність, іронію, насмішку та ін.

Наприклад: 他愤怒了, 他觉得冤屈。 *Tā fènnùle, juéde yuānqū.* Він **був злим**, відчував несправедливість [王蒙1980]. Оцінний предикат 愤怒 *fènnù* злий вказує на оцінку **емоційного** стану суб’єкта стосовно певної ситуації, яка, на його думку, є несправедливою.

Оцінні предикати **інтелектуальної**, або **психологічної** оцінки виражають оцінку інтелектуальних здібностей і психологічного стану індивіда, а також можуть вказувати на оцінку ситуації/явища/процесу з огляду на розумову діяльність або психологічний стан суб’єкта (учасника вказаного процесу). Наприклад:

普通人认为她的个性是非常明朗的, 她的话既多, 又都是直说, 可是她并不是 - 个肤浅到了 - 览无余的 [张爱玲, 代序1 我看苏青]。 *Pǔtōng rén rènwéi tā de gèxìng shì fēicháng mínglǎng de, tā de huàjì duō, yòu dōu shì zhí shuō, kěshì tā bìng bùshì yīgè fūqiǎn dàole yǎn wúyú de.* Звичайні люди вважають її **простодушною**, вона **багато і відверто** говорить, але вона **аж ніяк не є зверхньою**. Проаналізуємо особливості кожного з оцінних предикатів цього речення:

1) прикметник 明朗 *mínglǎng* **простодушний** (також простий, ясний) виконує функцію присудка і вказує на оцінку характеру людини у наведеному контексті. Ми схильні зараховувати такі предикати до ряду **інтелектуальної**, або **психологічної** оцінки. Однак залежно від контексту слово 明朗 *mínglǎng* може змінювати своє значення і, відповідно, змінюватиметься тип оцінки: наприклад (天空很明朗 *tiānkōng hěn mínglǎng* **небо ясне** – нормативна оцінка).

2) Кількісний прикметник 多 *duō* **багато** і словосполучення 直说 *zhí shuō* **відверто** (говорити) є однорідними присудками і вказують на оцінку манери розмовляти: (她的话既多, 又都是直说 *tā de huàjì duō* вона **багато і відверто**

говорить) і виражає інтелектуальну, або психологічну оцінку, адже мова пов'язана з мисленням.

3) Ідіома 一个肤浅到了 – 览无余 *yī gè fūqiǎn dào le yī lǎn wúyú* зверхній (букв. надто поверхневий, щоб щось побачити) також виражає інтелектуальну, або психологічну оцінку людини. Слід зазначити, що у сучасній китайській мові прикметник 肤浅 *fūqiǎn* зверхній застосовується до людини, невпевненої у собі, яка залежить від думки та оцінки інших людей. У наведеному прикладі така ідіома, оформлена запереченням 并不是 *bìng búshì* зовсім не / ніяк не вказує на те, що дівчина (предмет оцінки) зовсім не така, тобто вона впевнена у собі, не залежна від сторонньої думки особа.

Отже, всі мовні одиниці, які виконують функцію оцінних предикатів у наведеному прикладі, виражають інтелектуальну оцінку і є однорідними присудками – найбільш інформативно важливою і навантаженою частиною речення, яка виражає оцінку суб'єкта.

Предикати етичної, або нормативної оцінки вказують на співвідношення ситуації/поведінки із завчасно заданою шкалою або нормою. Наприклад: 服务员业务熟练, 对顾客态度好, 沉稳、耐心 [王蒙 1980]. *Fúwùyuán yèwù shúliàn, duì gùkè tàidù hǎo, chénwěn, nàixīn*. Офіціанти знають свою справу, добре ставляться до клієнтів, спокійні, терплячі. Оцінні предикати 业务熟练 *yèwù shúliàn* знати свою справу/бути вправним у бізнесі, 好 *hǎo* добре, 沉稳 *chénwěn* спокійний, 耐心 *nàixīn* терплячий є етичними, або нормативними предикатами у цьому контексті, адже виражають оцінку відповідно до заданої норми поведінки офіціанта щодо клієнта.

Оцінні предикати утилітарної оцінки виражають оцінку суб'єкта стосовно предметів об'єктивної дійсності з погляду на користь або можливість служити засобом для досягнення певної мети. Проаналізуємо:

我这么瘦, 只能算是三级肉, 鲨鱼不会吃我的 [王蒙 1980]. *Wǒ zhème shòu, zhǐ néng suànshì sān jí ròu shāyú bù huì chī wǒ de*. Я такий худий, що мене можна вважати лише м'ясом третього сорту, акула мене не з'їсть. Оцінка виражена предикатом 这么瘦 *zhème shòu* такий худий. За способом вираження суб'єктивної оцінки це багатомірний предикат, оскільки головною ознакою такого предиката є наявність широкого спектра критеріїв, відповідно до яких визначаються особливості зовнішності людини: гарний, негарний, товстий, худий та ін. Два суб'єкти можуть оцінювати зовнішність/фігуру однієї людини по-різному, оперуючи різними критеріями для оцінки.

Тип оцінки за структурно-функційними особливостями, своєю чергою, визначається у контексті цілого речення: суб'єкт оцінює себе з погляду на користь для акули 鲨鱼不会吃我的 *shāyú bù huì chī wǒ de* акула не буде мене їсти, адже 只能算是三级肉 *zhǐ néng suànshì sān jí ròu* мене можна вважати лише м'ясом третього сорту. Отже, предикат 瘦 *shòu* худий і група предиката 只能算是三级肉 *zhǐ néng suànshì sān jí ròu* мене можна вважати лише м'ясом третього сорту вказують на утилітарну оцінку.

Залежно від контексту і способу сприйняття читачем, або реципієнтом запропонованого контексту, тип оцінки, вираженої одним і тим же оцінним предикатом, може змінюватися. Проаналізуємо:

«...如果说她同我不过是业务上的关系, 她敷衍我, 为了拉稿子, 我敷衍她, 为了要稿费, 那也许是较近事实的, 可是我总觉得, 也不能说 – 点儿感

情也没有»(张爱玲). *Rúguǒ shuō tā tóng wǒ bùguò shì yèwù shàng de guānxi, tā fūyǎn wǒ, wèile lā gǎozǐ, wǒ fūyǎn tā, wèile yào gǎofèi, nà yěxǔ shì jiào jìn shìshí de, kěshì wǒ zǒng juéde, yě bùnéng shuō yīdiǎnr gǎnqíng yě méiyǒu.* Якщо між нами суто ділові відносини, вона **зверху** зі мною, щоб отримати рукопис, а я **поводжуся зверху** з нею, щоб попросити гонорар за рукопис, це може бути ближче до істини, але я завжди відчував, що не можна говорити про те, що почуттів зовсім немає. Дієслово 敷衍 *fūyǎn* «бути зверхнім; ставитись до чогось поверхнево/несерйозно/легковажно; робити щось без ентузіазму» у наведеному прикладі виражає оцінку ставлення суб'єктів один до одного і виконує функцію оцінного предиката.

З огляду на структурно-функційні особливості, у контексті цього прикладу предикат 敷衍 *fūyǎn* має ознаки **утилітарної** оцінки, адже вказує на оцінку поведінки суб'єктів, яка, своєю чергою, слугує інструментом для досягнення певної мети: 1) 她敷衍我, 为了拉稿子 *tā fūyǎn wǒ, wèile lā gǎozǐ.* Вона **поводиться зверху** зі мною, щоб отримати рукопис. 2) 我敷衍她, 为了要稿费 *wǒ fūyǎn tā, wèile yào gǎofèi.* Я **поводжуся зверху** з нею, щоб попросити гонорар за рукопис.

Водночас для предиката 敷衍 *fūyǎn* притаманними також є ознаки **етичної**, або **нормативної** оцінки, адже твердження можна розглядати під таким кутом: «суб'єкти ставляться один до одного зверху (без романтичних почуттів), що є нормою у відносинах між діловими партнерами». Значення нормативної оцінки 敷衍 *fūyǎn* «підкріплюється» останньою частиною речення: 可是我总觉得, 也不能说 - 点儿感情也没有 *kěshì wǒ zǒng juéde, yě bùnéng shuō yīdiǎnr gǎnqíng yě méiyǒu* але я завжди відчував, що не можна говорити про те, що почуттів зовсім немає. Таким чином, суб'єкт підкреслює, що за інших обставин (за відсутності ділових відносин), ймовірно, суб'єкти не були б зверхніми один до одного, але в цьому випадку така поведінка є нормою.

Також можна розглядати 敷衍 *fūyǎn* **поводиться зверху** як предикат, що виражає **емоційну** оцінку, адже йдеться про емоційний стан і внутрішні переживання суб'єктів.

Отже, класифікація оцінних предикатів за структурно-функційними характеристиками у сучасній китайській мові визначається через тип оцінки, яку суб'єкт надає предмету або ситуації: предикати емоційної оцінки; предикати етичної (нормативної) оцінки; предикати утилітарної оцінки; предикати психологічної (інтелектуальної) оцінки. Один і той же оцінний предикат залежно від контексту може виражати різні типи оцінки, що унеможливлює процес повної систематизації оцінних предикатів на класи за типом оцінки, яку вони виражають. Таким чином, тільки конкретно заданий контекст наділяє оцінний предикат характеристиками, притаманними певному типу оцінки, і уможливлює класифікацію оцінного предиката за структурно-функційними характеристиками.

Висновки. За результатами проведеного дослідження було проаналізовано основні критерії для визначення оцінних предикатів: 1) здатність до градування; 2) розмірність; 3) наявність/відсутність суб'єкта оцінки (особи, яка сприймає властивості предмета об'єктивної дійсності); 4) оцінність. За структурно-функційними характеристиками оцінні предикати було класифіковано відповідно до типу оцінки, яку вони виражають у контексті: 1) предикати емоційної оцінки; 2) предикати етичної (нормативної) оцінки;

3) предикати утилітарної оцінки; 4) предикати психологічної (інтелектуальної) оцінки. Охарактеризовано особливості функціонування оцінного предиката у реченні як механізму реалізації певного типу оцінки, заданого конкретним контекстом.

ЛІТЕРАТУРА

Ковальчук Ю.Ю. Особливості аналізу категорії предикату в сучасній китайській мові. *Збірник наукових праць Запорізького національного університету «Нова філологія»*. 2020. Вип. 80. Час. 1. С. 240–246.

Ковальчук Ю.Ю. Оцінні предикати як механізм реалізації оцінки у сучасній китайській мові. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. Київ : Вид. Центр КНЛУ. 2022. Вип. 25. Час. 1. С. 70–78.

Коць Т. Оцінність як лінгвістична категорія: вербальна реалізація і стилістична диференціація. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2021. Вип. 1. Час. 29. С. 18–20.

Краснобаєва-Чорна Ж.В. Кваліфікація цінності у лінгвістиці. *Przeegląd wschodnioeuropejski*. 2019. X/1: 453–462.

Любимова Ю.С. Інтерсуб'єктивний вимір дослідження модальних маркерів у сучасній китайській мові. *Китаєзнавчі дослідження*. 2021. № 3. С. 179–190.

Мерзлюк Д.О. Функціонально-семантичні особливості стативних предикатів сучасної китайської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Вип. 32. Час. 2. С. 71–75.

Приходько Г.І. Оцінка як об'єкт лінгвістики: когнітивно-комунікативний аспект дослідження. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2017. № 2. С. 66–70.

Сліпецька В.Д. Взаємозв'язок понять емоційність, оцінка, експресивність – актуальна проблема лінгвістичної теорії емоцій. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2016. № 4. С. 149–153.

Удовіченко Г.М., Горобей А.М. Категорії оцінки в лінгвістиці та філософії. *Збірник наукових праць Запорізького національного університету «Нова філологія»*. 2021. № 82. С. 300–307.

Чаюк Т.А. Оцінка як засіб лінгвокультурологічної маркованості англomовного дискурсу ЗМІ. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2019. Вип. 1. Час. 89. С. 135–139.

Шутак Л.Б. Особливості взаємодії категорії оцінки та квалітативності. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал*. 2017. № 3. Час. 15. С. 49–51.

Barker C. The dynamics of vagueness. *Linguistics and Philosophy*. 2002. Vol. 25. No. 1. P. 1–36.

Bierwisch M. The Semantics of gradation. Dimensional Adjectives: Grammatical Structure and Conceptual Interpretation / In M. Bierwisch, & E. Lang (Eds.). Springer-Verlag Berlin Heidelberg. 1989. P. 261.

Kennedy C. Vagueness and grammar: the semantics of relative and absolute gradable adjectives. *Springer Science+Business Media B.V.* 2007. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10988-006-9008-0> (дата звернення: 14.07.2023)

Li Ch. N., Thompson S.A. Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar. Berkley, CA : University of California Press. 1981. P. 719.

McNally, L., Stojanovic, I. Aesthetic Adjectives. Oxford : Oxford University Press. 2017. P. 17–37.

Stoyanovic I. Evaluative Predicates and Evaluative uses of Ordinary Predicates. *Springer International Publishing AG*. 2017. P. 138–150. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-50953-2_11 (дата звернення: 15.07.2023).

Umbach, C. Evaluative predicates. Beyond Fun and Tasty. *Leibniz-Zentrum Allgemeine Sprachwissenschaft*. Berlin, Germany. Universität Köln. 2021. P. 30–31. URL: www.carla-umbach.de/publications/Umbach2021_BeyondFunAndTasty.pdf (дата звернення: 20.07.2023).

王力. 中国语法理论. 中华书局. 1955. 523页.

王蒙. 海的梦. 1980, available at: www.millionbook.com/xd/w/wang-meng/000/011.htm (дата звернення: 22.07.2023).

张爱玲, 代序1 我看苏青, available at: www.kanunu8.com/book3/8333/184449.html (дата звернення: 22.07.2023).

REFERENCES

Koval'chuk Yu.Yu. (2020), “Osoblyvosti analizu katehoriyi predykatu v suchasniy kytays'kiy movi”, *Zbirnyk naukovykh prats' Zaporiz'koho natsional'noho universytetu “Nova filolohiya”*, Vol. 80, No. 1. Pp. 240–246. (In Ukrainian).

Koval'chuk Yu.Yu. (2022), “Otsinni predykaty yak mekhanizm realizatsiyi otsinky v suchasniy kytays'kiy movi”, *Visnyk natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Seriya “Filolohiya”*, Kyiv: Vyd. Tsentru KNLU, Vol. 25, No. 1, pp. 70–78. (In Ukrainian).

Kots' T. (2021), “Otsinnist' yak linhvistychna katehoriya: verbal'na realizatsiya i stylistychna dyferentsiatsiya”, *Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Fol'klorystyka*, Vol. 1. No. 29, pp. 18–20. (In Ukrainian).

Krasnobayeva-Chorna Zh. V. (2019), “Kvalifikatsiya tsinnosti u linhvistytsi”, *Przegląd wschodnioeuropejski.*, No. 1, pp. 453–462. (In Ukrainian; In Polish).

Lyubymova Yu.S. (2021), “Intersub'yektyvnyy vymir doslidzhennya modal'nykh markeriv u suchasniy kytays'kiy movi”, *Kytayeznavchi doslidzhennya*, No. 3, pp. 179–190. (In Ukrainian).

Merzlyuk D.O. (2018), “Funktsional'no-semantychni osoblyvosti statyvnykh predykativ suchasnoyi kytays'koyi movy”, *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya Filolohiya*, Vol. 32, No. 2, pp. 71–75. (In Ukrainian).

Prykhod'ko H.I. (2017), “Otsinka yak ob'yekt linhvistyky: kohnityvno-komunikatyvnyy aspekt doslidzhennya”, *Naukovyy zhurnal L'vivskoho derzhavnogo universytetu bezpeky zhyttyediyal'nosti “L'vivskyy filolohichnyy chasopys”*, No. 2, pp. 66–70. (In Ukrainian).

Slipets'ka V.D. (2016), “Vzayemozvyazok ponyat' emotsiynist', otsinka, ekspresyvnist' – aktual'na problema linhvistychnoyi teorii emotsiy”, *Studia Ukrainica Posnaniensia*, No 4, pp. 149–153. (In Ukrainian).

Udovichenko H.M and Horobey A.M. (2021), “Katehoriyi otsinky v linhvistytsi ta filosofiyi”, *Zbirnyk naukovykh prats' Zaporiz'koho natsional'noho universytetu “Nova filolohiya”*, No. 82, pp. 300–307. (In Ukrainian).

Chayuk T.A. (2019), “Otsinka yak zasib linhvokul'turolohichnoyi markovanosti anhlomovnoho dyskursu ZMI”, *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky*, Vol. 1, No. 89, pp. 135–139. (In Ukrainian).

Shutak L.B. (2017), “Osoblyvosti vzayemodiyi katehoriyi otsinky ta kvalityvnosti”, *Aktual'ni pytannya suspil'nykh nauk ta istoriyi medytsyny. Spil'nyy ukrayins'ko-rumuns'ky naukovyy zhurnal*, Vol. 3, No. 15, pp. 49–51. (In Ukrainian).

Barker C. (2002), “The dynamics of vagueness”, *Linguistics and Philosophy*, Vol. 25, No. 1, pp. 1–36.

Bierwisch M. (1989), *The Semantics of gradation*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, p. 261.

Kennedy C. (2007), “Vagueness and grammar: the semantics of relative and absolute gradable adjectives”, available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10988-006-9008-0> (accessed 14 July 2023).

Li Ch.N. and Thompson S.A. (1981), *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*. Berkley, CA: University of California Press, p. 719.

McNally, L. and Stojanovic, I. (2017), “Aesthetic Adjectives”, Oxford: Oxford University Press, pp. 17–37.

Stoyanovic I. (2017), “Evaluative Predicates and Evaluative uses of Ordinary Predicates”, available at: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-50953-2_11 (accessed 15 July 2023).

Umbach, C. (2021), “Evaluative predicates. Beyond Fun and Tasty”, available at: www.carla-umbach.de/publications/Umbach2021_BeyondFunAndTasty.pdf (accessed 20 July 2023).

Wáng Lì (1955). *Zhōngguó yǔfǎ lǐlùn*, Zhōnghuá shūjú, p. 523. (In Chinese).

Wáng Méng (1980), “Hǎi de mèng”, available at: www.millionbook.com/xd/w/wangmeng/000/011.htm (accessed 22 July 2023). (In Chinese).

Zhāng Ailing, “Wǒ kàn sū qīng”, dàixù 1, available at: www.kanunu8.com/book3/8333/184449.html (accessed 22 July 2023). (In Chinese).

Стаття надійшла до редакції 24.11.2023.